Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2020. szeptember 3-i ülésére

Sorszám: **Ny/10.**	*Tárgy:* **A Békési Városvédő és Szépítő Egyesület emléktábla elhelyezési kérelme**
Döntéshozatal módja: **Egyszerű többség**	*Véleményező bizottság:* **Humán és Szociális Bizottság**
Tárgyalás módja: **Nyílt ülés**	*Előkészítette:* **dr. Tanai Judit jogász**

Tisztelt Képviselő-testület!

Serfecz Dávid, a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület (a továbbiakban: Egyesület) elnöke és dr. Szuromi Pál, az Egyesület tagja kérelmet nyújtottak be, amelyben kérik a Képviselő-testületet, hogy engedélyezze új emléktábla elhelyezését.

A 907-ben lezajlott pozsonyi csata emlékére állítandó emléktáblát az Egyesület saját költségén a Honfoglalás téren szeretné elhelyezni, az elkészült márványtábla képét az Egyesület kérelméhez csatolta.

A közterületek, településrészek elnevezéséről, azok jelöléséről, a házszámozás rendjéről, valamint a művészeti alkotások közterületi elhelyezéséről szóló 33/2008. (X. 1.) önkormányzati rendelet 11. §-a rendelkezik az emléktábla állítás szabályairól, az alábbiak szerint:

„11. §
Emléktábla elhelyezésének szabályai

(1)[1] Emléktábla elhelyezéséhez szükséges dokumentáció:
a) pontos (idegen nyelvű szöveg esetén nyelvi szakvéleménnyel, vagy hivatalos fordítással ellátott) szövegtervezet,
b) az elbíráláshoz szükséges grafikai terv, elhelyezési tervdokumentáció, műszaki rajzzal és fotóval,
c) művészi kivitelezés esetén a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. Képző- és Iparművészeti Lektorátusának szakvéleményét az emléktábla művészeti értékére vonatkozóan (melynek költségét a kezdeményező viseli),
d) műemlék, helyi védettségű épület vagy műemléki környezet esetében a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező műemlékvédelmi hatóság szakvéleménye, szakhatósági engedélye,
e) az épület tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata,
f) költségtervezet.

(2) Az emléktábla elkészíttetése, engedélyezése és kihelyezése a kezdeményező költsége és feladata.

(3) Az emléktábla kihelyezéséről minden közforgalom elöl el nem zárt területen a Képviselő-testület a Városi Főépítész véleményének kikérése alapján dönt.

(4)[2] A 11. § (1)-(3) bekezdését kell alkalmazni nem szerzői jogvédelem alá eső emléktáblák kihelyezésénél is, kivéve a 11. § (1) bekezdés c) pontját."

---

[1] Módosította a 44/2015. (XI. 02.) önkormányzati rendelet 1. §-a.

Tekintettel arra, hogy az Egyesület nem hiánytalanul nyújtotta be a kérelmét, kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy hatalmazza fel a polgármestert, hogy valamennyi dokumentum beérkezése után adjon engedélyt az emléktábla elhelyezésére. Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy eszerint döntsön a kérelemről, és az alábbi határozati javaslatot fogadja el.

Határozati javaslat:

1. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete hozzájárul, hogy a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület saját költségén felállítsa a pozsonyi csata emlékére a határozat mellékleteként csatolt képen szereplő emléktáblát a Honfoglalás téren.

2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert a szükséges engedélyek kiadására, amennyiben az Egyesület minden szükséges, a közterületek, településrészek elnevezéséről, azok jelöléséről, a házszámozás rendjéről, valamint a művészeti alkotások közterületi elhelyezéséről szóló 33/2008. (X. 1.) önkormányzati rendeletben meghatározott dokumentumot benyújt.

Határidő: intézkedésre azonnal

Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Békés, 2020. augusztus 27.

Kálmán Tibor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

[2] Módosította a 37/2009. (X. 2.) önkormányzati rendelet 1. §-a.

Békési Városvédő és Szépítő Egyesület

PÉ...
POLGÁ... HIVATAL
Érkezett: 2020 AUG. 17
Ikt. szám: ONK/93/2020
Előszám:
Kapja:
Szerv. egység:

Kálmán Tibor polgármester
részére

Békés
Petőfi Sándor utca 2.
5630

Tisztelt Polgármester Úr!

Azzal a kérelemmel fordulok Önhöz, hogy engedélyezni szíveskedjen a pozsonyi csata emlékére állítandó emléktábla elhelyezését Békésen a Honfoglalás térre. Az emléktábla állítás kezdeményezője Dr. Szuromi Pál egyesületi tag.

A pozsonyi csatában aratott győzelem megerősítette a Magyar Nagyfejedelemség helyzetét a Kárpát-medencében, amelyben a honfoglaló magyarok döntő győzelmet arattak. Ezen eseménynek emléket kívánunk állítani, amelynek méltó helye a Honfoglalás tér lenne.

Az emléktáblát 2020. szeptember 1. napon tervezzük felavatni. A tábláról, illetve az emlékszövegről fényképet mellékelek. Az emléktábla állításával járó költségeket (elkészítés, elhelyezés, avatás) a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület állja. A kivitelezésre Minya Gábor békési vállalkozót kértük fel.

Az egyesület nevében arra kérem Önt, hogy engedélyével járuljon hozzá a pozsonyi csata tiszteletére állítandó emléktábla elhelyezéséhez a Honfoglalás téren.

Kelt.: Békés, 2020. július 23.

Tisztelettel:

Serfecz Dávid
elnök

Székhely: 5630 Békés, Jantyik Mátyás utca 23-25
Adószám: 19052861-1-04 • Bankszámlaszám: 53200077-11082101
info@bekesivarosvedok.hu • www.bekesivarosvedok.hu

A 907 NYARÁN MEGVÍVOTT
GYŐZTES
POZSONYI CSATA EMLÉKÉRE,
AMELY UTÁN ELLENSÉGES SEREG
TÖBB MINT 120 ÉVIG
NEM TÁMADT HAZÁNKRA
BÉKÉSI VÁROSVÉDŐ ÉS SZÉPÍTŐ EGYESÜLET

Tisztelt Olvasók!

Azért írjuk ezt a tájékoztatást, mert méltánytalanul keveset tudunk a 907-es POZSONYI CSATA eseményeiről. A hiányzó ismeretanyag pótlására és az érdeklődés felkeltésére készítettük az alábbi összefoglalót.

A POZSONYI CSATA bibliográfiai forrásai a legyőzöttek krónikásai által maradtak fent. Ezek: Bajor évkönyvek, Bajor krónika, Sváb évkönyvek, Salzburgi évkönyvek.

Az Árpád vezette Magyar Törzsszövetség – mely a Vérszerződéssel jött létre – a IX. század végére a Kárpát-medencében megerősödött, melyet Nyugat-Európa országai nem néztek jó szemmel. Ezért elhatározták, hogy katonai erővel űzik ki a Kárpát-medencéből őseinket.

Ekkor keletkezett az alábbi hírhedt kijelentésük:

Decretum: „Ugros eliminandos esse."
– Elrendeljük, hogy a magyarok kiírtassanak.

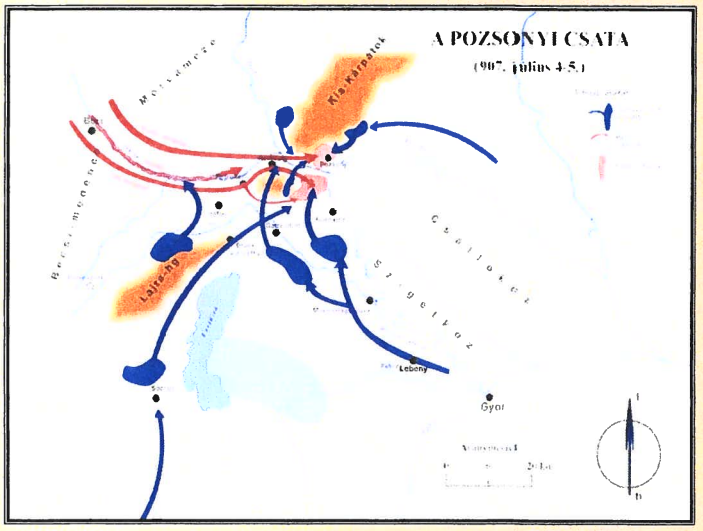

A nyugati hadak hadgyakorlatnak álcázták a készülődésüket, melyet a Magyar Törzsszövetség a gyepű elvének köszönhetően időben észlelt. Ha nem is teljes mértékben, de felkészülhettek és viszonylag rövid időn belül mozgósíthatták a magyar csapatokat (kb. 40.000 főt). 4-5 nap leforgása alatt a harctéren gyülekeztek és elfoglalták harcállásaikat. A Duna mindkét partján megindultak a keleti frank király IV. Gyermek Lajos megbízásából a bajor előkelők harcra kész támadó sereggel (összesen kb. 100.000 fő). A Dunán a hajókon az utánpótlást és a felszerelést, harcászati anyagokat szállítottak. Luitpold gróf az északi parton vezette az ellenséges hadoszlopot, Theotmar salzburgi érsek vezette csapatok pedig a déli parton haladtak. A Dunán Sieghard herceg és a bajor urak irányították a csapatokat.

A csata 907. július 4-5-én zajlott Pozsony mellett (lásd a térképen). Az ütközetben kimagasló szerep jutott Árpád fiainak, akiknek neveit a krónikákból ismerjük: Zulta (Solt vagy Zsolt), Levente, Tarkacsu, Jeleh, Jutocsa. A többszörös túlerővel szemben a Magyar Törzsszövetség kiváló lovas egységei tudatosan és kiművelten alkalmazták alapvető harceljárásainkat: a felderítést, a támadást, a védekezést, az üldözést, a bekerítést, mely műveletek végrehajtásának alapvető fegyvere a lóháton használt íj volt.

Számos bizánci és frank forrás jegyezte fel, hogy a magyarok minden hadműveletet gondosan előkészítettek. A csatáról több mint 40 latin nyelvű frank forrás emlékezik meg. A Magyar Törzsszövetség felvonulási útvonala mentén élők, többek között a lébényi lakosság is, hathatós támogatást biztosított a sereg vonulásához a mocsaras területeken átvezető utakon, melyeken a helyben lakók helyismerete nélkül nagyon veszélyes és hosszadalmas lett volna az átjutás.

A jelentős túlerővel szemben a Magyar Törzsszövetség elsöprő, megsemmisítő győzelmet aratott, melynek nagy hadtörténeti jelentősége volt. Azért győztek, mert nem a dicsőségért, hanem a megmaradásért küzdöttek.

Ezt a győzelmet Magyarország születésnapjának is tekinthetjük. Ezt követően 123 évig idegen katona nem tette lábát magyar földre. A POZSONYI CSATA utáni időszakban az új magyar határ az Enns folyóig terjedt.

A POZSONYI CSATA emlékmű jelképei:

Kőoszlopok: a Magyar Törzsszövetség hét törzse

Tulipánt tartó kőtömb: Törzsszövetség népei

Tulipán: ősi magyar jelkép, mely több ezer éve megtalálható a magyar népművészetben és néphagyományban. A legkorábbi tulipán ábrázolás a Kr.e. VII. századból való, egy Dél-Kaukázusi szkíta leletből. Megtalálható hun leleteken és honfoglalás kori szablyákon is. Jelképezi az anyaságot, a nőiességet, a Boldogasszony tiszteletet, az életfát, családot. Kopjafák gyakori díszítő eleme, amely megfelelő jelentéssel bír.

A Magyar Törzsszövetséget létrehozó kötelem, a Vérszerződés, a magyarság legfontosabb okmánya, anyakönyvi kivonata.

A Vérszerződésben a hét vezér az alábbiakra esküdött:

1. Ameddig csak az ő életük, sőt az utódaiké is tart, mindig Álmos vezér ivadékából lesz a vezérük (...ipsis quam etiam posteris suis semper ducem haberent de progenie Almi ducis).
2. Ami jószágot fáradalmaik árán szerezhetnek, mindegyiküknek része legyen abban (...per labores eorum acquirere possent, nemo eorum expers fieret).
3. Azok a fejedelmi személyek, akik a tulajdon szabad akaratukból választották Álmost urukká, sem ők maguk, sem fiaik soha, semmi esetre se essenek ki a vezér tanácsából és az ország tisztségeiből (...cosilio ducis et honore regni omnino privarentur).
4. Hogyha valaki utódaik közül hűtlen lenne a vezér személyéhez, vagy egyenetlenséget szítana a vezér és rokonai között, a bűnösnek vére omoljon, mint az ő vérük omlott az esküben, melyet Álmos vezérnek tettek (sicut sanguis eorum fuit fusus in iuramento, quod fecerunt Almo duci).
5. Hogyha valaki Álmos vezér és a többi fejedelmi személyek utódai közül az esküvel kötött megállapodásokat meg akarná szegni, örök átok sújtsa (anathemati subiaceat in perpetuum).

Az eskü szövegéből is jól látszik, hogy a fejedelmi személyek szerződése nem csak a saját korukra szólt, hanem az örökkévalóságnak. Ebben az esetben is feltételezhető, hogy a kötelem alapját a szeretet alapozta meg.

Tisztelettel,

Első Lébényi Lokálpatrióta Egyesület

Tájékoztató vakok és gyengénlátók számára:

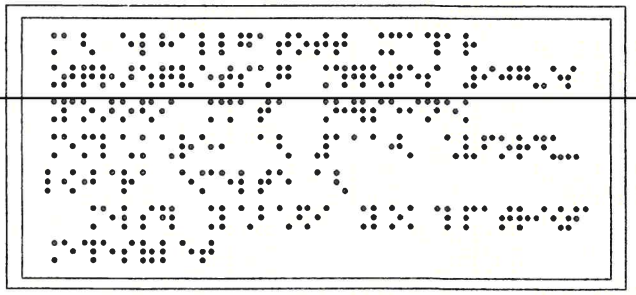

Kálmán Tibor
Békés Város Polgármestere, továbbá
Békés Város Képviselőtestülete részére

Tisztelt Polgármester Úr

Amint arról már Ön is értesült, kezdeményezésemre – Minya Gábor kőfaragó mester nagylelkű ajándékaként is – elkészült a Pozsonyi Csata emléktáblája, melynek fényképét az Ön és a Képviselőtestület számára itt mellékelem. Tisztelettel kérem Önt és Városunk Képviselő-testületét, szíveskedjenek az emlékmű indokoltságát a történelmi emlékezet szempontjából megfontolni s annak méltó helyen való felállítását engedélyezni. (Az emléktábla egy kb. 80 - 100 cm magas mészkő „támlára" rögzítve kerülne ki a műhelyből, további munkát csak a föld-talapzat megépítése jelentene.)

Békés, 2020. augusztus 7.

Köszönettel, tisztelettel:

dr. Szuromi Pál

Emlékeztetőül:

A Pozsonyi Csata bibliográfiai forrásai a legyőzöttek krónikásai által maradtak fenn. Ezek: Bajor évkönyvek, Bajor krónika, Sváb évkönyvek, Salzburgi évkönyvek.

Az Árpád vezette Magyar Törzsszövetség – mely a Vérszerződéssel jött létre – a IX. század végére a Kárpát-medencében megerősödött, amit Nyugat-Európa országai nem néztek jó szemmel. Ezért elhatározták, hogy katonai erővel űzik ki a Kárpát-medencéből őseinket.

A hagyomány szerint ekkor keletkezett az alábbi hírhedt kijelentésük:

Decretum: „Ugros eliminandos esse." – Elrendeljük, hogy a magyarok kiirtassanak.

A nyugati hadak hadgyakorlatnak álcázták a készülődésüket, melyet a Magyar Törzsszövetség a gyepű elvének köszönhetően időben észlelt. Ha nem is teljes mértékben, de felkészülhettek és viszonylag rövid időn belül mozgósíthatták a magyar csapatokat (kb. 40 ezer fő). Négy-öt nap leforgása alatt a harctéren gyülekeztek és elfoglalták harcállásaikat. A Duna mindkét partján megindultak a keleti frank király, IV. Gyermek Lajos megbízásából a bajor előkelők harcra kész támadó seregei (összesen kb. 100 ezer fő). A Dunán, a hajókon az utánpótlást és a felszerelést, harcászati anyagokat szállították. Luitpold gróf az északi parton vezette az ellenséges hadoszlopot, a Theotmar salzburgi érsek irányította csapatok pedig a déli parton haladtak. A Dunán Sieghard herceg és a bajor urak irányították a seregeiket.

A csata 907 július 4-5-én zajlott Pozsony mellett. Az ütközetben kimagasló szerep jutott Árpád fiainak, akiknek nevét a krónikákból ismerjük: Zulta (Solt vagy Zsolt), Levente, Tarkacsu, Jeleh, Jutocsa. A többszörös túlerővel szemben a Magyar Törzsszövetség kiváló lovas egységei tudatosan és kiművelten alkalmazták alapvető harceljárásainkat: a felderítést, a támadást, a védekezést, az üldözést, a megtévesztő „megfutamodást", a bekerítést, mely műveletek végrehajtásának alapvető fegyvere a lóháton használt íj volt.

Számos bizánci és frank forrás jegyezte föl, hogy a magyarok minden hadműveletet gondosan előkészítettek. A csatáról több mint 40 latin nyelvű frank forrás emlékezik meg. A Magyar Törzsszövetség felvonulási útvonala mentén élők hathatós támogatást biztosítottak a sereg vonulásához a mocsaras területeken átvezető utakon, melyeken a helyben lakók helyismerete nélkül nagyon veszélyes és hosszadalmas lett volna az átjutás.

A jelentős túlerővel szemben a Magyar Törzsszövetség elsöprő, megsemmisítő győzelmet aratott, melynek nagy hadtörténeti jelentősége volt. Azért győztek, mert nem a dicsőségért, hanem a megmaradásért küzdöttek.

Ezt a győzelmet Magyarország születésnapjának is tekinthetjük – tulajdonképpen ekkor fejeződik be igazán a Honfoglalás. Ezt követően 123 évig ellenséges hadak nem tették be lábukat magyar földre.

A POZSONYI CSATA utáni időszakban az új magyar határ az Enns folyóig terjedt.

(A pozsonyi csata lébényi Emlékművének ismertetője alapján is)

*

Mellékletek:

1. A lékéti emléktáblá
2. a lébényi, az egyik legszebb, monumentális emlékmű távlati képe;
3. a lébényi emlékmű központi része.

GYŐZTES
907-ES POZSONYI
CSATA
1110-ES ÉVFORDULÓJÁRA
JÚLIUS 4 - 5